

คู่มือ การปฏิบัติงาน

การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน
ในโรงเรียนประถมศึกษา

นางสาวปุณยนุช ณ รักษา
นักวิชาการศึกษาศึกษาปฏิบัติการ

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

คำนำ

คู่มือการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจ ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน การใช้จ่ายเงินเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้เงินอุดหนุนทั่วไป เงินนอกงบประมาณ และเงินดอกผลกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา และการรายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา จะเป็นประโยชน์ต่อผู้รับผิดชอบ สามารถนำไปปฏิบัติงานได้ทันเวลา และมีประสิทธิภาพต่อไป

นางสาวปุณยนุช ฌ รัชชา

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๒

สารบัญ

หน้า

การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา	
ความเป็นมา	๑
วัตถุประสงค์	๒
ขอบเขตของงาน	๒
คำจำกัดความ	๒
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๓
แบบฟอร์มที่ใช้	๔
ระเบียบ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	๔
ระยะเวลาการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอน	๕

๑. ชื่องาน การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา

๒. ความเป็นมา

พ.ศ.๒๕๙๕ กระทรวงศึกษาธิการได้ทดลองจัดอาหารกลางวันให้กับนักเรียนในสังกัด ซึ่งพบว่า โรงเรียนหลายแห่งขาดงบประมาณในการดำเนินงาน จึงทำให้ไม่สามารถจัดอาหารกลางวันให้กับนักเรียนที่ขาดแคลนได้อย่างทั่วถึง

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๓๐ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายให้โรงเรียนดำเนินการเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันทุกโรงเรียน ก่อนวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ ภายใต้คำขวัญ “๖๐ พรรชามหาราช เด็กประถมศึกษาไม่หิวโหย”

ในช่วงปลายปีงบประมาณ ๒๕๓๔ รัฐบาลได้เร่งช่วยเหลือเด็กประถมศึกษา ที่มีภาวะทุพโภชนาการและขาดแคลนอาหารกลางวัน กำหนดให้มีกฎหมายพระราชบัญญัติกองทุน เพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.๒๕๓๕ โดยจัดตั้งกองทุนเพื่อโครงการ อาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา วงเงิน ๖,๐๐๐ ล้านบาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุน หมุนเวียนและใช้จ่าย สำหรับการสนับสนุนและช่วยเหลือภาวะโภชนาการของนักเรียนในโรงเรียน ประถมศึกษาและการประชาสัมพันธ์ ปัญหาภาวะทุพโภชนาการของเด็ก

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของอาหาร ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ที่โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการแต่ลำพังได้ ส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนขาดแคลน อีกจำนวนหนึ่งยังไม่ได้รับประทานอาหารกลางวันคณะรัฐมนตรีจึงมีมติ เมื่อ วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๒ ให้ถือว่าการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันอิมทุกวัน เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล โดยความเห็นชอบร่วมมือกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ เห็นชอบให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และทุกกระทรวง ทบวง กรม ให้การสนับสนุน การดำเนินงานตามโครงการ

ต่อมา พ.ศ.๒๕๔๔ กระทรวงศึกษาธิการได้ถ่ายโอนงบประมาณค่าอาหารกลางวันไปให้กับกระทรวงมหาดไทยตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดตั้งและจัดสรรงบประมาณ โดยเริ่มในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๔๖

วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบปรับค่าอาหารกลางวันนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ในอัตรา ๒๑ บาท/คน/วัน

วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ นางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และคณะรัฐมนตรีมีมติ เห็นชอบปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันของนักเรียนแบ่งออกเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ๑ - ๔๐ คน ได้รับเงินค่าอาหารกลางวัน ในอัตรา ๓๖ บาท/คน/วัน โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ๔๑ - ๑๐๐ คน ได้รับเงินค่าอาหารกลางวัน ในอัตรา ๒๗ บาท/คน/วัน โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ๑๐๑ - ๑๒๐ คน ได้รับเงินค่าอาหารกลางวัน ในอัตรา ๒๔ บาท/คน/วัน และโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ๑๒๑ คนขึ้นไป ได้รับเงินค่าอาหารกลางวัน ในอัตรา ๒๒ บาท/คน/วัน

วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๗ พล.ต.อ.เพิ่มพูน ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นำเสนอ ขอบความเห็นชอบอนุมัติงบประมาณอุดหนุนค่าอาหารกลางวันของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๓ ในโรงเรียนขยายโอกาส และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบค่าอาหารกลางวันของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๓ ในโรงเรียนขยายโอกาส ในอัตราเดียวกัน

ดังนั้น โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนเป็นโครงการหนึ่งที่มีความสำคัญ โดยมีหลายโรงเรียนที่สามารถบริหารจัดการโครงการอาหารกลางวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถ ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการโดยมีมื้ออาหารกลางวันในโรงเรียนเป็น ตัวอย่างที่ดีเกี่ยวกับการรับประทานอาหารเช้าเพื่อสุขภาพ การบริหารจัดการโครงการอาหารกลางวัน ในบางโรงเรียนมีการทดลองปลูกผัก ปลูกพืชไร่ เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เพาะเห็ดหรือการทำเกษตรอื่น ๆ เพื่อนำผลผลิตที่ได้มาสนับสนุนกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ช่วยส่งเสริมให้ นักเรียน ซึ่งอยู่ในวัยที่กำลังเจริญเติบโตมีสุขภาพอนามัยดีขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ที่สำคัญ ซึ่งไม่เพียงจะส่งผลดีต่อสุขภาพของนักเรียนเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อการขยายองค์ความรู้ไปสู่ครอบครัว และชุมชนอีกด้วย เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่ดี มีคุณภาพ ปลอดภัย เพียงพอต่อความต้องการและ เหมาะสมกับวัยของนักเรียน การที่นักเรียนได้รับสารอาหารครบถ้วนตามหลักโภชนาการ จะเสริมสร้างการเจริญเติบโตและพลังในการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาสมองให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ มากยิ่งขึ้น และสามารถเลือกรับประทานเพื่อสุขภาพที่ดีในชีวิตประจำวันได้

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อสร้างเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการเลือกบริโภคอาหาร ผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพให้กับนักเรียนในสังกัด

๓.๒ เพื่อให้การดำเนินโครงการอาหารกลางวันนักเรียน เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้

๓.๓ เพื่อให้ให้นักเรียนในโรงเรียนในสังกัดได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการ เหมาะสมกับวัย ทำให้มีภาวะโภชนาการที่เหมาะสม

๓.๔ เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดเข้าถึงการขอรับงบประมาณสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน จากกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันนักเรียน และแหล่งต่างๆ

๔. ขอบเขตของงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการ ดูแล กำกับ ติดตาม และประสานงานเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันนักเรียน นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันและการขอรับงบประมาณสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันจากกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวัน และแหล่งอื่นๆ จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับภาวะทุพโภชนาการของนักเรียน

๕. คำจำกัดความ

“อาหารกลางวันจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายถึง โครงการที่ได้รับงบประมาณค่าอาหารกลางวันนักเรียนในสังกัด สพฐ.

“แหล่งงบประมาณสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันนักเรียน” หมายถึง สถาบันของรัฐ และเอกชน ที่มีโครงการให้การสนับสนุนเกี่ยวกับอาหารกลางวันนักเรียน เช่น กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวัน , มูลนิธิอายิโนะเิมะโตะ ฯลฯ

๖. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๖.๑ ส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน ดำเนินการด้วยความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้

๖.๒ จัดทำแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการอาหารกลางวัน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริม ให้ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบ กำกับ ติดตาม และแก้ไขปัญหา การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนในสังกัดให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

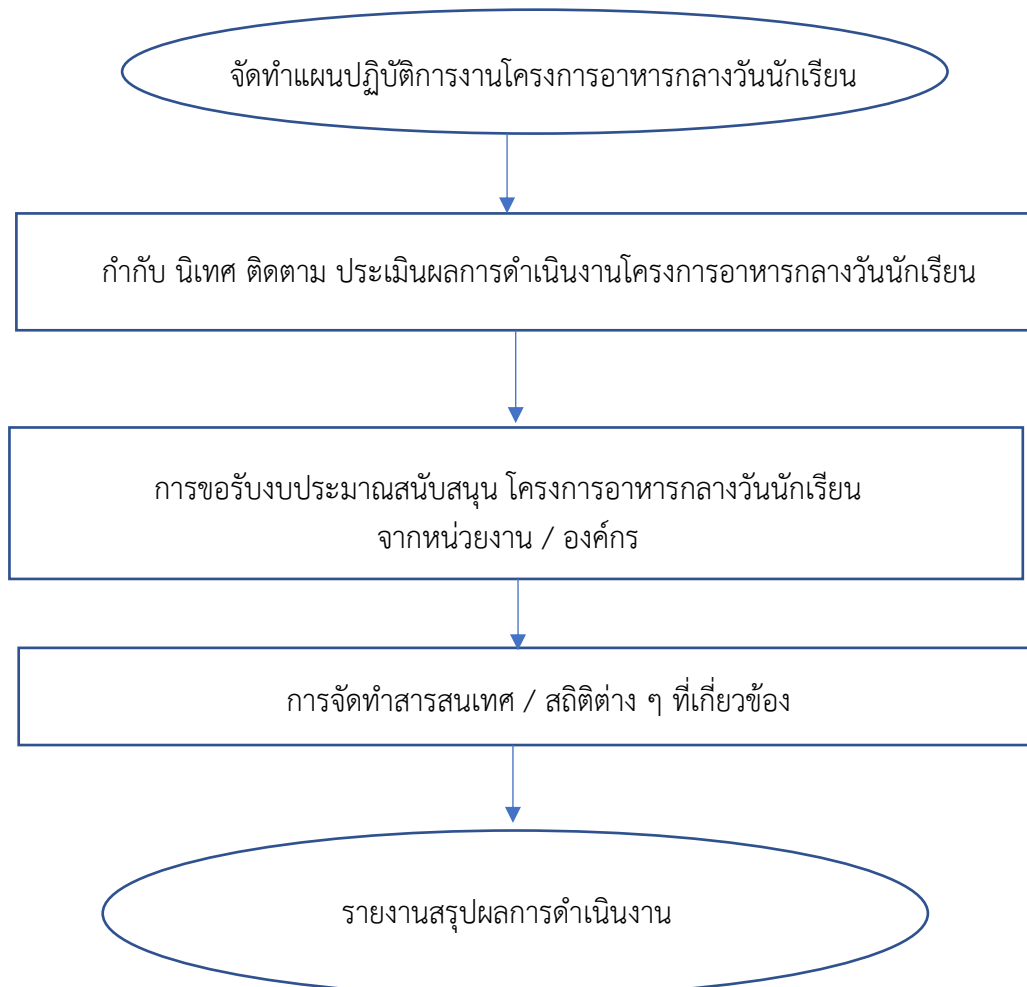
๖.๓ สร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันนักเรียน โดยการจัดสำหรับอาหารกลางวันให้มีคุณค่าทางโภชนาการ ครบถ้วน เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

๖.๔ สร้างภาคีเครือข่ายเพื่อสนับสนุน การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันนักเรียน

๖.๕ ส่งเสริมให้ดำเนินการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและสถิติภาวะโภชนาการของนักเรียน เกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันนักเรียน

๖.๖ ชี้แจงและสร้างความเข้าใจในการใช้งานโปรแกรม Thai School Luch ในการจัดสำหรับอาหารกลางวันหรือโปรแกรมอื่นๆ ในการจัดสำหรับอาหาร ในการจัดสำหรับอาหารกลางวันนักเรียน

๗. Flow Chart การปฏิบัติงาน

๘. แบบฟอร์มที่ใช้

๘.๑ โปรแกรม Thai School Luch

๘.๒ โปรแกรม School Luch System

๙. ระเบียบ/ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๙.๑ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

๙.๒ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว๔๗๕๐ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓

๙.๓ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว๑๑๘๐ ลงวันที่

๒๕ เมษายน ๒๕๖๑

๙.๔ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

๙.๕ หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค. (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว๑๑๖ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒

๙.๖ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ที่ ปป.๐๑๐/๓๘๗ ลง วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

๙.๗ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง พ.ศ.๒๕๖๒

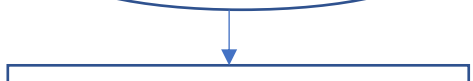
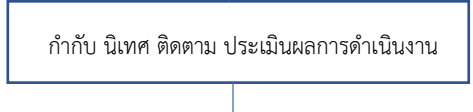
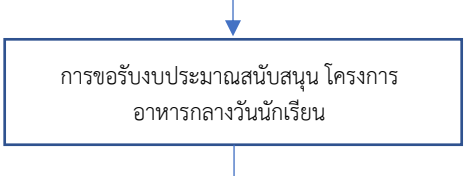
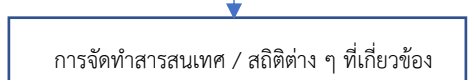

๙.๘ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๒/ว๕๔๔ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔

๙.๙ หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๓/๑๙๕๐๕ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓

๙.๑๐ หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว๕๙ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒

๙.๑๑ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ที่ ปป ๐๐๑๐/๓๘๗ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

๑๐. ระยะเวลาการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอน

ชื่อกระบวนงาน การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา			
วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อสร้างเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการเลือกบริโภคอาหาร ผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพให้กับนักเรียนในสังกัด ๒. เพื่อให้การดำเนินโครงการอาหารกลางวันนักเรียน เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ ๓. เพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนในสังกัดได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการ เหมาะสมกับวัย ทำให้มีภาวะโภชนาการที่เหมาะสม ๔. เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดเข้าถึงการขอรับงบประมาณสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันจากกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันนักเรียน และแหล่งต่างๆ					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑		จัดทำแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่	๑๕ วัน	-	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒		ขยายผล ถ่ายองค์ความรู้สู่สถานศึกษา	ตลอดปีการศึกษา	-	กลุ่มส่งเสริมฯ
๓		จัดประกวด/แข่งขัน/เฝ้าระวังตามกำหนดระยะเวลาของกิจกรรมในทุกระดับ	ตามระยะเวลาโครงการ	รูปแบบตามคณะกรรมการกำหนด	กลุ่มส่งเสริมฯ
๔		จัดหาพื้นที่ เวทีให้นักเรียนได้แสดงผลงานหรือกิจกรรมที่ได้ดำเนินโครงการต่อสาธารณชนโดยทั่วไป	ตามระยะเวลาโครงการ	รูปแบบตามคณะกรรมการกำหนด	กลุ่มส่งเสริมฯ
๕		ประสาน กำกับติดตามการดำเนินงานของโรงเรียน	ตลอดปีการศึกษา	-	กลุ่มส่งเสริมฯ
๖		สรุปรายงานผลการดำเนินการ	๑๕ วัน	มีการตรวจสอบทุกกระบวนการ	กลุ่มส่งเสริมฯ

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2